

Полятикіна Л.І.

к.е.н., доцент

Простаков М.В.

аспірант

Сумський національний аграрний університет

РОЛЬ ТА МІСЦЕ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ФОРМУВАННІ ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Управлінська інформація створюється шляхом трансформації управлінським обліком звичайних даних і спрямована на окремого користувача, який оцінить її якість та корисність. Щоб управлінська інформація була у нагоді, до неї висуваються деякі вимоги, адже вона повинна містити не тільки числові показники та фінансово-економічні розрахунки альтернативних варіантів дій, але ще й пропонувати висновки і надавати рекомендації щодо вибору найбільш привабливих з них [1].

Зміни в організації, техніці й технології виробництва сприяють збільшенню альтернатив вирішень й зростанню ціни невірно прийнятого управлінського рішення. Тому для ефективного управління сучасних проблем виникає необхідність у створенні системи управлінського обліку, в якій спеціаліст може обирати форми, методи, прийоми аналізу й контролю.

За своїм змістовним навантаженням управлінський облік представляє собою одночасно й систему, і область досліджень. Він є важливим елементом системи керування організацією [2].

Система управлінського обліку представляє собою систему численних взаємопов'язаних частин, що тісно функціонують одна з одною, а саме: люди, технології, мета, задачі, структура та функції. У жодному значному за розмірами підприємстві окремі особи не мають часу та можливостей приймати всі рішення, контролювати всіх працівників і мати всю оперативну інформацію про його діяльність. Вирішення питання розподілу повноважень і взаємовідносин між керівниками всіх ланок пов'язане з організаційною структурою підприємства. Організаційна структура кожного підприємства формується під впливом різних чинників. Однак одним із головних принципів організації принципів організації має бути чіткий розподіл повноважень і відповідальності.

Важливим напрямком такого розподілу є формування обліково-управлінської інформації за окремими підрозділами. На підрозділи підприємства, в свою чергу, покладені різні функції. Ці підрозділи очолюють керівники (менеджери, завідувачі), які відповідають за їхню роботу. У невеличких підприємствах нерідко одна й та сама особа (власник або головний менеджер) здійснює управління господарською діяльністю і приймає важливі рішення [3].

Проте в умовах ускладненого процесу організації виробничої діяльності важливе місце займає безпосереднє делегування повноважень, основою якого є децентралізація управління. Існують різні ступені децентралізації. Найбільш

ефективною з точки зору альтернативного підходу є повна децентралізація. Вона передбачає мінімальну участь вищих менеджерів в процесі керівництва тим чи іншим підрозділом і максимальну свободу прийняття рішень [4].

Облік відповідальності забезпечує організацію системи обліку, яка спрямована на контроль і оцінку діяльності кожного центру відповідальності. Елементами такої системи управління є загальновизнані складові управлінського обліку: планування, облік, контроль, оцінка і аналіз досягнутих фінансово-економічних показників здійснюється в розрізі керівників та відповідальних осіб.

Для ефективного функціонування системи управління за центрами відповідальності під час її розробки потрібно враховувати певні фактори. Під час виділення центрів відповідальності і формування бюджетів повинно бути забезпечено відповідність повноважень і відповідальності. В бюджет центру відповідальності повинні потрапляти тільки показники, досягнення яких залежить від ефективності роботи його керівника і персоналу. Що стосується системи обліку, то вона повинна забезпечувати коректність списання витрат на той центр відповідальності, в якому ці витрати виникли, що забезпечується відміткою коду відповідального підрозділу на кожному первинному документі.

Таким чином можна зазначити, що управлінський облік займає особливе місце в обліковій системі підприємства, оскільки об'єднує облік з управлінням. Одним із головних принципів управлінського обліку виступає децентралізація відповідальності, яка забезпечує розподіл і перерозподіл відповідальності між керівниками підприємства. Механізмом впровадження децентралізованого управління є створення центрів відповідальності, правильна організація яких сприяє підвищенню ефективності управління, розробці дієвої системи матеріального стимулювання працівників, встановленню більш жорсткого контролю за використанням ресурсів, що в свою чергу призводить до ефективного функціонування підприємства.

Список використаних джерел

1. Масленніков О.Ю. Шляхи вдосконалення внутрішнього фінансового контролю на підприємстві [Електронний ресурс] / О.Ю. Масленніков, О.Я. Гонсьор. – Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/chembiol/nvnltu/19_4/187_Maslenniko_19_4.pdf.
2. Костроміна О. М. Роль центрів відповідальності в системі контролінгу [Електронний ресурс] / О.М. Костроміна. – Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr/ep/2009_1/files/Econ_01_2009_Kostromina.pdf.
3. Давидович І.Є. Управління витратами [Текст] : Навчальний посібник / І.Є. Давидович. – Тернопільська академія народного господарства. – Т.: Економічна думка, 2004. – 288 с. ISBN 966-654-125-4
4. Жиглей І.В. Удосконалення методології бухгалтерського обліку та контролю як шлях до розв'язання проблем соціального розвитку [Електронний ресурс] / І.В. Жиглей. – Режим доступу: – http://www.nbuuv.gov.ua/portal/natural/VNULP/Menegment/2009_647/57.pdf.